

1733.

1. Gruberus, Mich. Henr.: De probatione domini per juramentum delationem.
 2. Hacke, Henricus Christianus: De separatione patrimoniorum in concubina.
 3. Hackius, Henricus Christianus: De testibus caeteris Christianorum non proscribenda. 2 Feuil.
- 1733 - 1747.
4. Hebenstreit, Jan. Ernestus: De antiquitatibus Comenianis per Africam repertis.
 5. Fenschel, Godofredus Augustus et Gabriel, Christianus Godofredus: De spuriis advocatorum privilegiis.
 6. Tractinius, Georgius Lud.: De cessione beneficiorum compendiosa et alimentorum exinde provenientium.
 7. Kuestner, Abrahamus: De signis mercatorum mercibus imponi solitis.
 8. Kuestner, Abrahamus: De solitorum valore vinique collegia sua hyemalia intimat.

1733.

9. H. Roemigk, Fr. Chr. Wauer, fac. jur. praecell. 17
vris: Programma, quo solennia doctoralia Henrici
Christiani Hacke . . . indicit. 2 Baebl.
10. Koeselivius, Godefridus Reinoldus: De praecipuis juris
prudentiae justitiae et jure
11. Koeselivius, Godefridus Reinoldus: De scripturis iur.
jue reatibus.
12. Koeselivius, Godefridus Reinoldus: De jure perso.
narum ex statu hominum naturali.
13. Ludovici, Carl Guenther: De ritu osculis explorandi Roma
narum mulierum abstinendam a viro lege Romuli sancit
tam.
14. Meager, Dr. Fridericus: De candidatis principis.
15. Mylius, Godefridus Henricus: Permonitio de vitando
perjurio quae fit per clericum.
16. Pflormannus, Augustus Gellob: De separatione feudi
et allodii petenda et persequenda.

1733.

17. Play, Antonius Gustavus : De potestate abuse
catalogum morborum augeat.
18. Rechenberg, Carol. Off. : De eo, quod legitima est juris
civitis et stabulo plene helli possit -
19. Rivinus, Andreas Floren : De muliere quaestuaria.
20. Rivinus, Andreas Floren : De poena perjurii juris
civitis et patrii
21. Rivinus, Dr. Floren (l. b. s. p. d. f. Programms, quo
ad Disputationes publicas invitatur).
22. Rivinus, Andreas Floren l. b. s. p. d. f. (Programms,
quo ad Disputationem publicam . . . invitatur)
23. Schierschmidt, Dr. Theobald : De pacto in terra extorta
justo et injusto.
24. Stalffe, Fridricus Tebricht : De advocato ~~ita~~ icto videlicet
collegia sua indiget.

1735.

25. Stolze, Fridericus Lebedl: De mariti in bonis
uoris paraphernalibus siti competentis,
usus fructus alienatione qualitatis parapher-
nals non uaciva.
26. Schubner, Frider. Vilhelmus et Behrmann, Georg Fri-
dericus: Contra virum mensuram Cartesia-
nam pro Libertaena
27. Thomarius, Traugott: An omnis immutatio nunc
verum in documentis sit crimen falsi?
28. Thomarius, Traugott: An status imperii R. G. ab ue-
rum feudalem sicut subditi atque vasalli impera-
toris?
29. Thomarius, Traugott: An mercator usus pretii pro
merce vendita et tradita ter diebus soluti possit exi-
gere?
- 30^a Thomarius, Traugott: An ex facto antecessorum
iuris to lenctus collegium?

15.
Pri. 7. num. 19.

1733, 1.

DE
**PROBATIONE
DOMINII**

PER

IVRAMENTI DELATIONEM

PRAESIDE

MICH. HENR. GRIBNERO

ICTO

D. X. APRIL. ANN. MDCCXXXIII.

DISPUTABIT

A. ET R.

CHRISTOPH. FRIDER. BERGER

FRIBVRG. THVR.

LIPSIAE

EX OFFICINA LANGENHEMIANA.

DR.
PROBATIONE
DOMINI
PER
IVRAMENTI DELATIONEM
STEPHANI A. S. I. D. F.
MICH. HENR. GRIBNERO
ICHO
D. X. APRIL. ANN. MDCCXXXIII.
CHRISTOPH. FRIDER. BERGER
LIPSIÆ
EX OFFICINA LANGENHEIMIANÆ

V I R O
EXCELLENTISSIMO
FRIDERICO SALOMONI
BRETNUZ,
SERENISSIMO DVCI SAXON.
QVERFVRTENSI
AB INTIM. CAMER. ET AVL. CONSIL.
MAECENATI ATQVE PATRO-
NO SVO
OMNI HONORIS CVLTV
DEVENERANDO

HAS STVDIORVM PRIMITIAS

EA

QVA DECET

PIETATE

D.D.D.

CHRISTOPHORVS FRIDERICVS BERGER.

DE
PROBATIONE DOMINII
PER
IVRAMENTI DELATIONEM.

§. I.

Um eos, qui in iudiciis, quod *De difficulta-*
sibi debetur, persequuntur, *te probandi*
saepe non tam ius agendi, *dominium.*
quam illius probatio, desti-
tuit, tum maxime arduum
et difficile esse creditur,
quod res aut fundus, de
quo quaerimus, ad nos
pleno dominii iure pertineat, iudici fidem facere.
Conquesti sane sunt de huius probationis difficul-
tate plures, adeo, ut VASQVIVS remota vsuca-
A pione

2 DE PROBATIONE DOMINII

capione eam prorsus impossibilem, (a) alii cum glossa diabolicam dicere non dubitauerint. (b) Liberavit ab hoc onere quodammodo actorem iam Praetor Romanus, data in rem actione etiam illi, qui rem bona fide et iusto titulo accepit, aduersus deteriore iure possidentem, ad eam, quae nondum vsucapta est, tanquam vsucaptam cum omni causa restituendam §. 4. *F. de act.* Quam a vero etiam domino, si velit, institui posse, non dubito, (c) et cumulari saepius rei vindicatione videas, (d) quamuis mea sententia hac accumulatione non opus sit, et praestet omnino Publiciana sola experiri; imo, cum eo, quo hodie vtimur, iure clientibus fraudi non sit, si aduocatus actionis nomen minus apte exprimat, facile concedo in eorum sententiam, qui tacite Publicianam rei vindicationi inesse, et hac instituta reum condemnari posse existimant, etiamsi actor nihil amplius probauerit, quam quod Publicianae actionis indoles requirit.

§. II.

*Iusiurandum
de dominio
deferre*

Sunt etiam alia, quae difficilem per se dominii probationem adiuuant, et faciliorem reddunt. Quo pertinet iudicialis apud nos immobilium traditio, qua

(a) VASQV. *Controu. illustr.* L. 2. c. 51. n. 16.

(b) vid. BERGER. *Oecon. Lib. 2. Tit. 2. §. 34. not. 2.* LEYSER. *Specim. 99. medit. 1.*

(c) *Conf. FRANZK. ad ff. tit. d. publ. in rem act. n. 12.*

(d) vid. GAIL. *lib. 1. obs. 64. n. 4. sq.* SCHILTER. *ad ff. Exercit. 16. th. 66.*

PER IVRAMENTI DELATIONEM. 3

qua probata actor dominium factis demonstrasse creditur. Omnis vero probationis huius difficultas fere sublata videbitur, si integrum actori sit aduersario iusiurandum deferre. Cum igitur iusiurandum aut species probationis sit, aut, quod malunt alii, ab onere probandi actorem liberet, videndum est, an, quod in aliis plerisque causis actori permittitur, rem suam vindicanti liberum sit delata iurisiurandi conditione controuersiam finire.

§. III.

Neque vero diffiteor, periculosa alea plenam rem esse, de dominio possessori iusiurandum deferre. Nam, si hic iurauerit, rem petitoris non esse, iureiurando standum est, actor causa cadit. Vix autem dici potest, quam faciles plerique ad iusiurandum decurrant, si id ex sua tantum persuasione aut credulitate ipsis praestandum sit, quod in his de proprietate litibus plurimum contingit. Ea enim, quae vera esse cupiunt homines, non difficulter sibi persuadent, quae noxia sibi esse intelligunt, ea ut vera esse credant, non facile adducuntur. Vix igitur consilii est, opinioni aut persuasioni aduersarii decisionem causae committere. Verum id nunc non quaerimus, an expediat, sed an liceat hoc iusiurandum deferre. Et potest omnino contingere, ut, cum nulla alia probandi ratio suppetat, fatius sit hoc remedio uti, quam ius suum plane dimittere.

A 2

§. IV.

4 DE PROBATIONE DOMINII

§. IV.

An liceat?

Hanc igitur controuersiam, *utrum reo super dominio iusiurandum deferri possit*, attigerunt pauci, nemo, quod sciam, ex inituito est persecutus. Aientem sententiam iam olim amplexus est CARPZOVIVS *lib. I. resp. 77.* Eidem accessit SCHROETERVS *de probat. domin. §. 18.* Approbauit eam quoque MENCKENIVS *ad ff. tit. de R. V. §. 11.* et BERGERVS *Suppl. ad Elect. discept. for. P. II. p. 421.* qui, inter eos, qui causas aut perorant, aut decidunt, non semel de hac controuersia disceptatum esse, refert. Disceptata eadem non ita pridem est in Supr. Curia Prouinc. in causa W. R. L. c. L. G. G. v. H. Quare facturum me puto operae pretium, si hoc ipsum argumentum, dum publicum studiorum specimen mihi edendum est, latius exequar, atque de dominii quaestione actorem reo iusiurandum deferre posse, solutis iis, quae in aduersam partem afferuntur, dubiis, clare et luculenter demonstrarem, tum qua ratione id fieri debeat, quid, oblata hac conditione, aut actori, aut reo faciendum, quis denique huius iurisiurandi, aut recufati, aut suscepti et praestiti effectus sit, paucis ostendam.

§. V.

*Argumenta dissentientium diluuntur.**Iuramentum*

Videamus iam, quae causae sint, cur aut olim dubitauerint, aut nunc quoque non pauci dubitent, de ea, quam mihi tuendam suscepi, sententia. Atque illud quidem primum ad rem plane non pertinet,

PER IVRAMENTI DELATIONEM. 5

net, quod SCHROETERVS *cit. Diff. §. 18. non operari*
 affert, iuramentum non operari dominium. Nam ^{dominium.}
 hoc plane non venit in controuersiam, et l. 7. §. 7.
ff. d. publ. in rem act. negat tantum in rem actionem
 aduersus tertium competere ei, qui deferente ad-
 uersario dominum se esse iurauit, non negat de
 dominio iuramentum deferri posse, sed hoc ipsum
 potius aperte confirmat, *add. BACHOV. d. action.*
Diff. 3. th. 17. p. 74. Id quoque leue et inane est, ^{Actore nihil}
 quod obiiciunt alii, actore nihil probante, iuramento ^{probante iu-}
 non esse locum *l. 9. C. de O. et A.* Nam, qui ita sen- ^{ramento non}
 tiunt, non prorsus actori facultatem iusiurandum ^{esse locum.}
 exigendi a possessore denegant, sed non aliter id
 concedunt, quam si non omni plane probatione
 ille destituatur, ut non opus sit pluribus ostendere
 hanc ipsam sententiam nullo idoneo niti funda-
 mento. (a) Neque puto fore quenquam, qui hoc
 argumento uti velit, nostro certe iure uti non po-
 test, quo expeditum satis est, actori, etiamsi nihil
 probauerit, integrum esse, iusiurandum reo deferre,
 imo non alia ratione licere iurisiurandi conditionem
 dare, quam si quis alia probatione uti nolit. *vid.*
Ord. Proc. Sax. Tit. 18. §. 3. et Ord. Rec. eod. tit. §. 1.

§. VI.

Fortius instant, qui vrgent, *iusiurandum ab eo Non posse iur-*
exigi non posse, qui illius rei, de qua iurandum est, sci- ^{iurandum}
 A 3 ^{deferri ei,}
 entiam ^{qui ignarus}
^{rei sit,}

(a) Quod iam monuit CARPZOVIVS *l. c. n. 7.* *add. VOET.*
ad ff. tit. de iurciur. th. 12.

6 DE PROBATIONE DOMINII

entiam non habet. Atque facile concedo, fatius esse, conditionem hanc recusandi facultatem illis permitti, quibus res, de qua agitur, non est nota; neque negare ausim, fuisse ex Ictis Romanis, qui hanc sententiam sequerentur. MARCELLVS sane censuit, ei, qui in iusta facti alieni ignorantia versatur, aut remittendum esse iusiurandum, aut spatium dandum, vt certioretur, et illum recte ita putasse VLPIANVS scribit *l. 34. pr. ff. de iureiur.*, qui ipse etiam iniquum esse censet de alieno facto alium iurare, aut heredem eius, qui quid fecisse dicitur, ad iurandum cogi *l. 11. §. 2. ff. de act. rer. amot.* lidem MARCELLVS et VLPIANVS tamen concedunt, si vxor forte quasi praegnans ire in possessionem velit, et contra eam iuratum sit, praegnantem non esse, non mitti debere, quamuis vere praegnans fuerit, adeoque heredi permittunt iurare de eo, quod verum esse non credit, vt ex illorum sententia ad iurandum quis de facto alieno, quod ignorat, admittendus sit, si velit, si nolit, compelli nequeat. Referrí autem iusiurandum non posse, de facto eius proprio, cui delatum est, lubenter concedo. Vtcunque sit, qui haec obii-ciunt, non negant dominii quaestionem per iuramenti delationem decidi posse, si quis, alterum dominum non esse, iurare possit, aut velit. Potest enim contingere, vt quis vere et ex animi sententia iuret, proprietatem rei ad petiorem non pertinere. In nostris foris nemo est, cui in mentem venire possit, hoc argumento ad declinandam iurandi,

PER IVRAMENTI DELATIONEM. 7

randi, aut iusiurandum referendi, necessitatem vti, cum indubitatum plane sit, etiam de facto alieno, et de eo, quod alteri ignotum sit, iusiurandum exigi posse, ita vt ille aut referre id aduersario, aut de credulitate, vt loquimur, praestare cogatur, *Ord. Proc. Sax. tit. 18. §. 5. Ord. Rec. tit. eod. §. 3. 4. 6.*

§. VII.

Supereft aliud, quod grauiffimum iis, qui *Neque de legitimatione* diffentiunt, videtur argumentum. Nimirum con-
tendunt, *ad causam* quaeftionem dominii pertinere ad legitimationem *transigi ob-*
lato iureiu-
nem ad causam, de hoc autem legitimationis capite ius-
iurandum deferri non posse. Videamus igitur quae *raudo.*
vis infit huic ratiocinationi, an verum fit, quod illi aiunt, legitimationem ad causam per iuramenti delationem fieri non posse, atque an quaeftio dominii, instituta rei vindicatione, ad legitimationem com-
mode referri queat?

§. VIII.

Neque vero nos fugit, eam sententiam, quae, *Diuerfae*
vbi de legitimatione ad causam agitur, iuramenti *ICTorum de*
delationem non admittit, non paucis dudum pla- *hac contro-*
cuisse, eandemque et summa Tribunalia et Collegia *uerfia opi-*
niones.
ICTorum non semel suis suffragiis approbasse.
RIVINVS sane pronunciare non dubitauit, *pro*
non admissibili haberi iuramentum ab actore reo dela-
tum super legitimatione ad causam, atque addit, in
Supremo Prouocationum Senatu An. 1703. ita iudica-
tum esse: Daß Kläger vor allen Dingen sich zu
dieser

dieser Sache gebührend zu legitimiren schuldig, und hat die diesfalls angemaste Endes delation gestalten Sachen nach nicht statt, *ad Tit. 18. O. P. S. Enunc. 19. RIVINVM sequitur WERNHERVS P. III. Obs. 54. atque responso Ordinis ICtorum Vitembergensium hanc opinionem confirmat. Ipse etiam BERGERVS eidem tandem quodammodo accessit, qui propemodum regulam confici posse tradit, iusiurandum deferri nequit super actu, qui tertii ius attingit, Oecon. L. 4. tit. 25. §. 5. not. 17. p. 131. Sed nec desunt ICTi, qui contrariam sententiam, quae iuriurando locum relinquit, tuentur, eandemque non minus rerum iudicatarum auctoritate confirmant. Idem ille BERGERVS *Suppl. ad Elect. discept. forens. Tom. I. ad Ord. Proc. Sax. tit. 18. obs. 7. p. 169. scribit: disceptatum esse memini, utrum super legitimatone ad causam iusiurandum deferri possit, nec ignoro, aliquando sententiam negantem placuisse, at eiusmodi rationibus, quae pectus vix explere possint, concedit deinde ipse in sententiam aientem, atque iuramenti delationi locum reliquit, Collegia ICtorum Lipsiensium et Vitebergensium ipsumque etiam Senatuum appellationum commemorat l. c. p. 170. et p. 174. Aliud responsum Facultatis Iuridicae Lips. produxit BARTHIVS Hodeg. for. c. 4. §. 5. n. 10. 11. p. 781. qui eo progreditur, ut etiam in processu cambiali de cessione cambii iuramentum deferri posse censeat, quamvis non dissimulet, non satis tutum esse haec vestigia sequi, addita egregia ratione, quod aliud sit, iustum et rectum esse, aliud tale**

PER IVRAMENTI DELATIONEM. 9

tale pronunciari, cum illud ab analogia iuris, aequi et boni, hoc ab arbitrio et motu iudicis, qui saepe ex causis variis, tam internis quam externis oriatur, dependeat. His addimus IAC. FRID. LVDOVIC. qui responsum Facult. iurid. Halens. exhibet, quo legitimationem ad causam, oblata iurisiurandi conditione, fieri posse, illa affirmavit, idemque contra RIVINI exceptiones vindicat. *Dissert. d. Legitimat. ad caus.* §. 36. 37.

§. IX.

Sed mittamus auctoritates Doctorum, responsa prudentum et Decisiones collegiorum iuridicorum, qui non quaerimus, quid iudicatum sit, sed quid iudicari debeat, quid alii statuunt, sed quid de hac controuersia constituendum sit. Audiamus igitur rationes eorum, quibus negatiua placet sententia. Paucis eas complexus est *Illustr. Liber Baro de WERNHER dict. obs. 54. Legitimat. ad causam* inquit, non videtur per iuramenti delationem expediri posse, tum quod ius tertii concernat, tum quod reus, qui actori soluit, nullam securitatem adipiscatur, sed semper metuere debeat, ne a tertio deinceps noua lite pulsatur, atque adeo huic denuo satisfacere cogatur. Sed aut me fallunt omnia, aut his abunde satisfactum est ab *Illustri BERGERO Suppl. P. I. p. 169.* cuius verba malo adscribere integra, quam quidquam iis addere, cum plane conficere hanc causam videantur: *At enim meminimus, ait ille, quod ad I.) tertii non interesse, utro modo ex parte actoris legitimat. ad causam fiat; ea enim vicunque facta sit, ius tantummodo*

Recte sentium, qui iurisdum admittunt.

B

modo facit inter partes salvo semper integroque tertii iure: nihil vetat, quo minus tertius, tum quoque, cum actor ad sui legitimationem ratione causae, siue testibus, siue instrumentis usus est, aut re adhuc integra, interuenire, aut seorsim experiri possit: ea, quae inter alios acta probatae sunt, aduersus tertium non valent. Sed nec deest, quod ad II.) reponi possit: aut enim reus delatum sibi iusiurandum praestat, aut minus: priore casu ab instituta actione absoluitur, posteriore, siquidem actori referat iusiurandum, condemnatur ad restituendum, hoc effectu, vt quemadmodum non dolo, nec lata culpa, sed auctore praetore desit possidere, ita tertio nullo modo teneatur: quanquam tum tertio liberum est, separato processu contra actorem experiri. Quae sane argumenta plus ponderis habere videntur quam illa, quibus postea in partem contrariam se trahi passus est, *Oecon. l. c. p. 1131.* quamuis etiam hoc loco, si de re corporali agatur, iusiurandum admittat, quod nostrae causae, qui de dominii probatione agimus, omnino sufficit. In eo sane, quem BARTHIVS *l. c.* proposuit, casu aliae causae sunt, quae efficiunt, vt ea, quam ipse sequitur, opinio dubia et non satis expedita esse videatur.

§. X.

Dominii probatio male confunditur cum legitimatione ad causam.

Nunc illud dispiciamus, an dominii probatio, si rei vindicatio instituta sit, legitimatio ad causam iure dici possit? Nam si id ipsum fieri nequeat, nullam vim habebit illa, qua, qui dissentiunt, potissimum nituntur, argumentatio. Ita vero omni-

no

PER IVRAMENTI DELATIONEM. II

no videtur. Recte mea sententia LVDOVIC. de legitimat. ad caus. §. 12. Si quis rei vindicationem instituat, reus vero, qui auctori dominium negat, exceptionem legitimat. ad causam ei opponat, is parum recte hanc exceptionem allegabit. Etenim legitimatio haec non rem ipsam afficit, sed personae, quae agit, ius demonstrat. Praejudicialis, ut nostri loquuntur, est quaestio, antequam ad ipsum fundamentum actionis probandum perueniamus, dirimenda. Quae si ad rei vindicationem referas, nihil, quod huic simile sit, in domini probatione deprehendes. Haec ad rem ipsam ad ipsum auctoris ius respicit, non ad eius personam; ab eo vero, qui ius proprium persequitur, nemo facile legitimat. ad causam desiderabit. Probatio autem domini ipsum ius agendi rem suam vindicantis ita afficit, ut fere totam causam absoluat, certe si reus se possidere rem confiteatur; nam, si neget, probatione domini non opus est, possessio in auctorem transfertur, si possidere cum conuincat, licet rem suam esse non approbauerit, vid. leg. 80. ff. de R. V. quam in foro Saxonico imposte- rum obseruari iussit. Ord. Rec. tit. 16. §. 3. Quae cum ita sint, sequitur, neque legitimat. ad causam iuramenti delationem omnino respuere, neque probationem domini legitimat. proprie vereque dici posse.

§. XI.

Ex quibus omnibus cum facile intelligatur, nihil

B 2

hil

hil efficere aduersus nos eorum, qui iusiurandum in hac specie deferri posse negant, rationes, nemo a nobis, puto, nostrae sententiae, quae iusiurandum admittit, probationem valde requiret. Satis nobis esse potest, nihil obstare, quo minus actor, si velit, reo iurandi conditionem offerre possit. In omnibus enim causis, de quibus aliud lege non constitutum est, licentia conceditur ei, cui onus probandi incumbit, per iusiurandum delatum causam finire. *Proprietatis dominium non tantum instrumento emtionis, sed & quibuscunque aliis probationibus ostendi*, rescriptis Imp. ALEXANDER l. 4. C. de probat. Iusiurandum et ad pecunias et ad res omnes locum habere, VLPIANVS ait l. 34. ff. de iureiur. IDEM in actionibus omnibus, iis etiam, quae in rem competunt, iusiurandum admittit l. 3. §. 1. ff. eod. atque si de hereditate lis sit, et petitori et possessori deferri posse, scribit l. 11. §. 3. ff. de iureiur. cuius legis sententiam ad rei vindicationem etiam pertinere, manifestum est, MENCKEN. ad ff. de R. V. §. 11. Quod si quis haec nondum causae nostrae sufficere existimet, si diferta legum verba desideret, is eundem audiat VLPIANVM l. 9. §. 7. (a) l. 11. pr. et §. 1. (b) l. 13. §. 1. (c) l. 25.

*Iuramenti
delationem
in causa do-
minii appro-
bant Leg.
Rom.*

(a) Adscribam ipsa verba legum: l. 9. §. 7.: *si petitor iurauit, possessore deferente rem suam esse, actori dabitur actio, sed hoc duntaxat aduersus eum, qui iusiurandum detulit, eosque, qui in eius locum successerunt; ceterum aduersus alium si velit praerogativa iurisiurandi uti, nihil ei proderit.*

l. 25. ff. eod. (d) *l. 7. §. 7. ff. de publ. in rem act.* (e) et non dubitabit, puto, amplius, quin et actori et reo iusiurandum de dominio et proprietate rerum et deferri et referri possit: Sin excipiat has leges aut plerasque, aut earum certe aliquas non de iureiurando, quod pars parti in iudicio defert, sed de eo, quod ex voluntate et conuentione partium extra iudicium delatum est, agere, ei equidem non multum repugnauerim, dummodo vicissim mihi lar-

B 3

giatur

- (b) *l. n. pr.*: Sed si possessori fuerit *iusiurandum delatum*, iuraueritque *rem petitoris non esse*, quamdiu quidem possidet aduersus eum, qui detulit iusiurandum, si petat, exceptione iurisiurandi utetur; si vero amiserit possessionem, actionem non habebit, ne quidem, si is possideat, qui ei iusiurandum detulit; *Non enim rem suam esse iurauit, sed eius non esse.* §. 1.: Proinde si, cum possideret, *deserente petitore rem suam iurauit*, consequenter dicemus, amissa quoque possessione si is, qui detulit iusiurandum, nactus sit possessionem, actionem in factum ei dandam etc.
- (c) *l. 13. §. 1. ff. eod.* IVLIANVS ait: *cum qui iurauit, fundum suum esse*, post longi temporis praescriptionem etiam vtilem actionem debere habere.
- (d) *l. 25. ff. eod.* Sed et si seruus meus, *delato vel relato iureiurando iurauit, rem domini esse*, vel ei dare oportere, puto dandam mihi actionem, vel pacti exceptionem propter religionem et conuentionem.
- (e) *l. 7. §. 7. ff. de publ. in rem act.* Si *petenti mihi rem, iusiurandum detuleris*, egoque *iurauero, rem meam esse*, competit *Publiciana* mihi, sed aduersus te duntaxat. *Ei enim soli nocere debet iusiurandum, qui detulit.* Sed si *possessori delatum erit iusiurandum, et iurauerit rem petitoris non esse*, aduersus eum solum petentem exceptione utetur, non ut et habeat actionem.

14 DE PROBATIONE DOMINII

giatur, quod omnino negari nequit, de quibus causis iureiurando voluntario transigere licet, de iis etiam, si nulla lex prohibeat, iudice approbante, iuramentum in iudicio deferri posse.

§. XII.

*Non votat
Ius Sax.*

Sunt qui etiam ex *Iure Prou. Sax. lib. 3. art. 21.* verb. *aber der Kläger und auf den die Klage gehet, sollen dazu schweren, daß sie das mit Recht beweisen wollen, daß es ihre sey* &c. huic sententiae praesidium petant, (a) sed hoc caput de iureiurando agit, quod supplendae probationis causa iudex exigit, non de eo, quod pars parti defert. Neque opus est, plura conquirere argumenta ad tuendam eam, quae iam satis confirmata est, sententiam. Hoc vnum tantum addo, eandem in foro etiam nostro, quamvis non semel vocata fuerit in dubium, merito praeualuisse. Secuti eam iam an.

*Collegia Cto-
rum admit-
tunt.*

1708. sunt *ICti Vitebergenses* teste BERGERO *Supplementor. tom. II. ad tit. 18. obs. 9. p. 421. Lipsien-
ses* eandem an. 1713. approbauerunt, MENCKEN. *ad ff. tit. de R. V. §. 11. p. 239- Curia quoque Su-
prema Prouinc. in ea, cuius supra meminimus, cau-
sa W. R. L. c. L. G. G. v. H. et delationi et rela-
tioni iurisiurandi locum dedit Term. Luc. 1732. at-
que post interpositam a reo leutationem in ea-
dem sententia perseverauit Term. Reminisc. h. a.*

§. XIII.

(a) vid. SCHROETER *de probat. domin. §. 18.* qui perperam *art. 13. lib. 3.* allegauit.

§. XIII.

Sunt modi varii quibus rerum dominium no-
bis acquiritur. Quod igitur diximus, rem suam
vindicanti integrum esse aduersario iusiurandum
deferre, id etiam ad modos illos, quibus res no-
strae fiunt, omnino pertinet. Siue enim quis per
donationem, siue per vsucapionem, siue ex qua-
cunque causa alia rei dominium nactus sit, si id se
ita acquisiuisse, alia ratione probare aut nequeat aut
nolit, nihil, puto, ei obstabit, quo minus iurisiuran-
di conditionem aduersario suo offerat. Neque tamen,
vt quis causam iuris sui exprimat, et, qua ratione
proprietaem rei consecutus sit, ostendat, necesse est,
sed etiam omissa illa, iusiurandum a possessore exigere
potest. Quamuis enim testibus, qui de dominio actoris
generatim deponunt, nulla addita testimonii sui ratione,
fidem non habeamus; iusiurandum tamen, etiamsi
dominii causa non sit exposita, deferri posse, verius
videtur. Neque fas est ita coarctare hoc remedium,
vt omnis eius pene vsus, illis, qui alia probatione
destituuntur, adimatur, vid. BERGER. *Supplementor. P. II. ad O. P. tit. 18. obs. 12. p. 426.* Atque aut fallor omnino,
aut l. 9. §. ult. l. 11. pr. l. 13. §. 1. de iureiur. l. 7. §. 7. ff. de Public. in rem act. ea, quae diximus, factis confirmant. Quas secuta est Cur. Supr. Prou. Term. Luc. an. 1732. in ea, quam §. praec. commemorauimus, specie, et iurare iussit actorem oves, quas vindicabat, esse suas, cum delatum possessor ipsi iusiurandum referret, quamuis nullam domini sui causam allegasset.

§. XIV.

§. XIV.

*Sive de re
mobili sive de
immobili
agatur,*

*etiam Iur.
Saxon.*

Neque interesse puto, vtrum res, de qua agitur, mobilis sit, an immobilis? vtrum fundum quis, an rem aliam quamcunque suam esse dicat *l. 11. pr. l. 13. §. 1. ff. de iureiur.* Vtrum autem etiam eo iure, quo Saxones utimur, si de rei immobilis proprietate sit quaestio, iuramenti delatio locum habeat, non semel dubitatum esse meminimus. Constat enim apud nos dominium sola traditione non transferri, nisi iudicis auctoritas adhibeatur, apud quem alter iure suo, mox in alterum transferendo, decedat. Dixeris igitur, in hac quaestione dominii cessare iuramenti usum, propterea quod de resignatione et inuestitura iudiciali ex actis constare debeat, cuius si auctor nullam faciat mentionem, dominum se dicere omnino nequeat, sin se iudice auctore dominium acquisivisse asserat, non iureiurando res, sed publicorum librorum fide conficienda sit, ex quibus facile conuinci possit, rem non esse suam. Sed haec non efficiunt, vt plane cessare iuramenti delationem, vbi de dominii probatione agitur, existimemus. Sane aduersus eum, qui mihi rem vendidit et tradidit, si possessionem ego casu amiserim, ille iterum occupauerit, etiam Saxonum iure actio in rem mihi competere videtur, quam quo nomine appelles, parum refert, consent. BERGERVS *de maturand. domin. probat. per vsucap. §. 20.* Neque puto reo profuturam nondum factae resignationis iudicialis exceptionem, cum per replicam rei venditae et traditae ea facile elidatur. Aduer-

PER IVRAMENTI DELATIONEM. 17

Aduersus possessorem autem, qui et ipse a iudice non inuestitus est, multo minus quis Publicianam actionem negabit ei, cui sine iudice res a domino est tradita, aut illi etiam, qui bona fide et iusto titulo eam accepit. Usucapione etiam absque resignatione iudiciali possessorem dominium, iure nostro quoque, acquirere idem BERGERVS docet *l. c. §. 16. et 20.* cuius sententia potior, quam illorum, qui dissentiunt, esse videtur. His igitur omnibus, si rei vindicatio aut Publiciana actio detur, facultas etiam iusiurandum deferendi non erit neganda.

§. XV.

Sed fac utramque actionem non competere nisi ei, cui res a iudice sit tradita, non ideo omnis plane apud Saxones usus iurisiurandi in probatione dominii cessabit, cum etiam de ipso resignationis et inuestiturae iudiciariae negotio illud deferri possit. Imo vero, *inquis*, de hoc ex actis et regestis publicis constare debet, aduersus quae a reo iuramentum exigere *Ord. Rec. tit. 2. §. 6.* non permittit. Sed salua res est. Nam, ut taceam *Ordin. Rec.* iurisiurandi delationem contra registraturam non omnino prohibere, nonne euenire potest, ut res nobis in iudicio tradita sit, registratura aut plane non, aut non rite confecta, cui si quid desit, quod omitti non debebat, nihil sane impedit, quo minus id exacto iureiurando suppleatur. Iam si ipsi libri publici, in quos ea, quae in iudicio geruntur, referri solent, aut iudicis negligentia, aut casu aliquo fortuito interierint, iniquum sane erit, facultatem

Et de ipsa quoque iudiciali traditione.

C

ius-

iusiurandum deferendi adimere iis, qui resignationem dominii ab aduersario in iudicio factam esse, et a iudice inuestituram se impetrauiffe affirmant, probatione alia ob defectum regestorum destituuntur. Neque enim iudicis, qui factum aliquid esse negat, aut ignorat, tanta fides est, vt non ei, qui affirmat, alia ratione, et vel oblato iureiurando assertionis suae fidem facere liceat.

§. XVI.

Quod si in rei vindicatione, quae solennem et plenam dominii probationem exigit, iurisiurandi delationi locus est, multo magis actori, qui *Publicianam* instituit, ea vti licebit, si rem bona fide et iusto titulo se accepisse, et in vsucapiendi conditione constitutum fuisse ei probandum sit. Idem obtinebit in causis, quae non exactam proprietatis demonstrationem, sed qualemcunque tantum eius probationem desiderant. In iis enim actionibus, quae non ex ipso dominio oriuntur, si proprietatis quaestio forte incidat, satis est quocunque modo iudici fidem facere rem esse nostram, MEV. P. 1. Dec. 186. LAMB. GORIS *Comment. ad Consuetud. Velau. c. 6. art. 1. Gl. 2. n. 2. p. 93.* Vnde cum qui actione negatoria experitur, difficili dominii probatione non esse onerandum, vulgo traditur, MYNSINGER *Cent. 1. Obs. 19.* quam sententiam *Ordin. Rec. Proc. Sax. tit. 20. §. 1.* non obscure confirmat, *Wenn auf Beybringung des dominii interloquiret wird &c.* Quae verba ad *modum probandi* pertinere puto, non ad *formam procedendi*.
Sum-

In actione publiciana.

in causis quae plenam dominii probationem non postulant.

in actione negatoria.

PER IVRAMENTI DELATIONEM. 19

Summarium enim processum et eam, quae vulgo dicitur, demonstrationem sustulit *ead. Ordin. append. §. 1.*; Negatoriam etiam actionem ordinario, non summario processu peragi, palam est. Non igitur solennem procedendi modum *Ordin. Rec.* in hac actione negligi, sed tantum plenam et exactam domini probationem ab actore exigi non debere ostendit. Itaque hac actione instituta, quaestionem proprietatis exacto iureiurando decidere nihil vetat. Quare cum in causa, quae inter C. M. et H. v. G. zu W. agebatur, actor reo de proprietate iusiurandum deferret, Ordo Ictorum Lipsiens. nihil dubitavit, delationi huic locum dare *M. Mart. h. a.* Die weil Beklagter auf die erhobene Klage geantwortet, und deren nicht allenthalben geständig, so sind dessen Principalen zuörderst den diesfalls deferirten Haupt-Eyde, und zwar a verbis: f. 15 b. auf seinem Eigenthum vsque praetendiren: ferner über die Worte: wenn aber erwehntes Eichholz-Stück Klägers Eigenthum ist; durch 3. oder 4. ihres Mittels, welchen hiervon die beste Wissenschaft beywohnet, und so Kläger hierzu vorschlagen wird, in Betrachtung, daß *super quaestione domini* der Gebrauch der Eydes-Delation weder in der Erläut. und Verbesserten Proceß-Ordnung, noch sonst in denen Rechten irgends verbotthen, abzuschweren schuldig, worauf in der Sache ferner ergethet, was recht ist. B. A. W. Fieri autem debet haec delatio iure nostro in ipso statim libello *Ord. Rec. Proc. Sax. tit. 18. §. 1.* non demum

post iniunctam auctori probationem, cum ne in demonstrationibus quidem post latam sententiam iurisiurandi delatio auctori permittatur, RIVIN. *ad Ord. Proc. Sax. tit. 20. Enunc. 117.* BERGER. *Elect. discept. for. ad tit. eund. Obs. 2. not. 5. p. 509.* MENCKEN. *ad d. tit. §. 4.* WERNHER. *Obs. Vol. 1. P. 2. obs. 388.* et in hac actione negatoria demonstratio, quod ad modum procedendi attinet, probationis rationem habeat, ut vix putem, integrum esse iudici sententiam ferenti, iurisiurandi usum auctori referuare. In causis sane leuioribus, quae aestimationem 50 florenor. non excedunt, cum probatio prolixa et solennis auctori non permittatur, iis, qui rem suam vindicant, saepius ad delationem iurisiurandi confugiendum est, si res, quas suas esse dicunt, non sint pretii maioris. Neque enim quae de iuribus et seruitutibus *d. §. 6.* constituta sunt, ad controuersias de dominio proferri posse videntur.

in causis leuioribus.

§. XVII.

Neque vero solum auctori, sed etiam reo in hac de dominio controuersia iuramenti delatione uti licet. Quae vel ita fieri potest, ut petitorum dominum esse neget, vel ut se ipsum reus dominum esse contendat, et auctori potestatem faciat iurandi, rem non esse possessoris. Ad priorem speciem pertinet *l. 9. §. 7. ff. de iureiur. Si petitor iurauit*, possessore deferente *rem suam esse*, auctori dabitur actio, et *l. 7. §. 7. ff. de Public. in rem act.* Si petenti mihi rem, *iurandum detuleris* egoque *iurauero, rem meam*

Reus qui exceptionem dominii auctori opponit, iurandum eidem deferre potest.

PER IVRAMENTI DELATIONEM. 21

meam esse, competit Publiciana mihi, sed aduersus te duntaxat; ad posteriorem forte §. 1. *F. de action.* Si Titius suam rem esse affirmet, *possessor* autem dominum eius se esse dicat. Quamuis, si verum fateri velimus, exceptionis huius in rei vindicatione hodie exiguus usus esse videatur. Si enim actor dominium non probauerit, non est, cur reus exceptionem dominii ei obiicere, et ad eam probandam iurisiurandi delatione uti velit. Imo vix est, vt liceat ei ab actore hoc iuramentum exigere, cum fere receptum sit, non admitti iuramenti delationem, quoad ea capita, quae actoris intentioni et libello directe sunt contraria. Ignorat enim *contravindicationem* usus fori, de qua vid. BERGER. *additam. ad Suppl. P. II. p. 1906.* et SCHILTER. *ad ff. Exercit. 16. §. 18. sqq.* Habet tamen in aliis actionibus suum omnino exceptio dominii locum, vid. ZANGER. *de except. P. III. c. 22.* habebit ergo etiam iuramenti delatio, si ea uti, ad illam probandam ex re sua esse, reus existimet.

§. XVIII.

Quae diximus haecenus de dominii probatione per iuramentum, ea etiam in feudis obtinent, siue de directo, siue de vtili dominio demonstrando agatur. Tantum enim abest, vt leges feudales hoc remedium actori denegent, vt potius, electionem iurisiurandi dari posse aduersario, diserte constituent. Quid clarius esse potest verbis *II. F. 33. pr. Sacramentum* quandoque *possidenti*, quandoque *petenti datur* et cum datur, aut datur a iudice,

aut a parte, si a parte, aut subeat cum duodecim sacramentalibus, aut referat pars cui delatum est. Simillima his sunt, quae leguntur II. F. 2. pr. et §. 1. iurisiurandi domino detur electio, ut iuret, inuestituram factam non esse, aut sacramentum Vafallo referat, et ille aut iuret, aut acquiescat; si vero Vafallus quidem possideat, dominus autem feudum negans esse rem suam petat, non est opus probatione sed possidenti data electione aut iuret, suum esse feudum rectum, aut domino referatur iusiurandum. Eandem electionem agnato, si cum vafalli filiae marito agat, II. F. 15. relinquit, ut vel iuret feudum esse paternum, vel alteri parti referat iusiurandum. add. II. F. 26. §. 1. Ex quibus apparet, in iure Feudali quidem esse nonnulla omnino singularia de iureiurando et probatione dominii constituta, hoc autem illi cum Legibus Roman. commune, quod pars parti iurandi conditionem dare possit. Quod ad emphyteusin et ceteras, si quae sunt, dominii utilitatis species attinet, non est ambigendum, quin liceat auctori contra possessorem iurisiurandi delatione uti.

§. XIX.

Ne autem nimia facilitate homines ad iurisiurandi delationem decurrant, de calumnia iurare iubetur, qui ab altero hoc iuramentum exigit. Nemo igitur iurandi conditionem aduersario offerre debet, nisi qui se dominum esse, aut omnino sciat, aut firmissime credat, et quod alteri desert iusiurandum, si hic referat, vere iurare possit. Sane si inter dominum et vafallum controuersia sit de bene-

Qui desert de dominio iusiurandum, de calumnia iurat.

PER IVRAMENTI DELATIONEM. 23

beneficio, hoc calumniae sacramentum non exigitur *II. F. 33. §. 1.*

§. XX.

Possessor autem, qui oblatam iurandi conditionem accipit, iurabit *rem petitoris non esse l. 11. pr. ff. de iureiur.* quae formula non de eo solum, quod quis certo scit, sed de eo etiam, quod verum esse credit, intelligi debet. Cum enim ple-
Possessor delatum iusiurandum de credulitate praestat.
 raque omnia, quae factum alienum continent, de persuasione tantum nostra concipi debeant iuramenta, tum hoc omnium maxime, quod de proprietate alterius exigitur, non nisi opinionis et credulitatis fere esse potest: **Das er nicht glaube, noch davor halte ic.** Quamvis non omnino negem, contingere aliquando posse, ut vere quis atque sine omni dubitatione iurare possit, rem non esse actoris, si aut ipsum se, aut alium dominum esse certo sciat. Sed hoc raro accidere solet. Itaque cogi nequit reus, ut de veritate iuret; si scientiam profiteatur, si iurare velit, actorem non esse dominum, nemo prohibebit. Atque hoc iure utimur. conf. *CARPZOV. lib. 1. resp. 77. n. 12. sqq.* Quod si reus actori iusiurandum deferat, iurabit, *rem suam esse, l. 9. §. 7. l. 13. §. 1. ff. de iureiur. l. 7. §. 7. ff. de Public. in rem act.* et iurabit de veritate. Sed non facile hodie possessor deferet petitori. vid. quae dix. §. 17. Vtrum autem huic etiam, si delatum aut relatum iuramentum sit, interdum de credulitate sua iurare permitti debeat, ex iis, quae iam afferemus, apparebit.

§. XXI.

§. XXI.

*Actores vela-
rum de veri-
tate plerum-
que.*

Est enim in arbitrio possessoris, aut accipere iusiurandum aut referre. Atque honestum sane et verecundum videtur, non suscipere iuramentum, sed deferenti potestatem iurandi facere, si res, de qua agitur, illi nota sit, nobis incognita. Quod si actor, cui de dominii exceptione reus iusiurandum detulit, id referre velit, vix erit audiendus, cum haec propria eius quodammodo causa esse videatur, nisi res ita comparata sit, ut facta aut aliena, aut communia iuramenti formula contineantur. Sed reuertamur ad reum; hic si iusiurandum referat, actor de veritate, puto, plerumque iurare poterit, et cogetur etiam, nisi causa velit cadere, ut non admittendum esse credam, si de sua opinione iurare velit, *non quod res sua sit, sed quod eam esse suam, sibi persuadeat.* Sed haec quidem plerumque ita se habent, semper habere non dixerim. Nam si de facto alieno agatur, si forte dixerit actor, se et antecessores suos rem per longum aut longissimum tempus bona fide et sine interpellatione possedisse, eum relato iureiurando non existimo compelli posse, ut de illo capite, quod ad antecessorum possessionem attinet, veritatis iuramentum praestet. Neque enim iis assentior, qui iuramentum quodcumque relatum de veritate fieri debere contendunt, neque id in dolis huiusmodi factorum permittit. Quod si de re, quae inter alios acta est, iusiurandum deferre et referre liceat, cur non etiam eo modo iurare, quem natura negotii exigit? Con-
ceptio

ceptio iurisiurandi est arbitrii iudicantis. *l. 34 §. 5. ff. de iureiur.* cuius officio conuenit, non adigere actorem ad iuramentum, quod nullo pacto ab eo reddi potest, vt id, quod valde ei verosimile et probabile videtur, certum omnino et indubitatum esse iuret. Finge referre reum iusiurandum de proprio facto ipsi delatum: non licet, *inquis*, referre. Sed quid si relatum sit et acceptatum etiam ab actore? si res iudicata locum fecerit relationi? num iure postulabis iuramentum veritatis ab actore? imo permittendum ei erit, vt ex opinione et persuasione sua iuret. Atque ita censuit *Curia Supr. Lips. in causa P. E. c. G. z. S.* Qui contra differunt, obiiciunt potissimum ita iurandum esse, vt delatum est iusiurandum, *l. 3. §. 4. ff. de iureiur.* sed haec argumentatio facile diluitur, si consideremus, reum ad iuramentum credulitatis admitti, quamuis factum, de quo id exigitur, plane negauerit. Ad negotii enim qualitatem iurisiurandi formulam concipere iudex debet, non libelli aut litis contestationis verbis inhaerere. Instant tamen et vrgent, inuerti ita prorsus causam, si id, quod antea omnino affirmauerat actor, nunc vbi iurandum est, se non scire, sed tantum credere profiteatur, neque posse hanc eius credulitatem sufficere ad condemnandum reum. Quasi non eadem in pari causa petitoris et possessoris sit conditio, atque non ipsa natura rei postulet, vt in factis alienis, quae certo scire non possumus, is, qui ea affirmat, non minus, quam qui negat, ex persuasione et existimatione sua dixisse

D

cen-

consensus sit. Sed haec alias pluribus, nunc ad reliqua pergamus.

§. XXII.

*Reo etiam
permittitur
probare acto-
rem domi-
num non esse.*

Manifestae turpitudinis esse PAVLVS scribit, nolle nec iurare nec iusiurandum referre *l. 38. ff. de iureiur.* Aliam tamen rationem defugiendi iuramenta introduxit vsus fori et prudentum interpretatio, quam Constitutiones etiam nostrorum Principum comprobant, defensionem conscientiae causarum patroni appellare solent. Cuius grauissimum abusus non quidem penitus sustulit, non parum tamen imminuit cohibuitque *Ordin. Rec. tit. 19. §. 1.* negato ad iusiurandum reditu iis, qui temere hanc viam ingrediantur. Considerandum igitur hoc loco nobis est, possitne commode et absque periculo hoc remedio uti, cui de proprietatis quaestione iuramentum actor detulit. Et videri poterat aliena prorsus ab hoc loco esse illa probatio, quod difficilimum sit, ostendere actorem dominum non esse, cum in hoc probationis genere reo non liceat exceptiones allegare, sed hoc ipsum, quod actor ita esse ait, aliter se habere demonstrandum sit. Quod quamuis ita sit; nihil tamen dubito affirmare, in hac de dominio controuersia fieri posse, vt quis nec temere nec infelicitur hanc declinandi iuramentum rationem instituat. Nam si quis per vsucapionem rei se acquisuisse dominium contendat, mala fide aut interruptione probata, iureiurando reus liberabitur. Sin simpliciter et sine commora-

PER IVRAMENTI DELATIONEM. 27

moratione causae *rem suam esse*, dicat, ego vero meam esse ostendam, satis demonstraui, illum dominum non esse. Fieri enim nequit, ut quod nostrum est, eodem modo actoris esse possit. Neque hoc est exceptionem opponere actori, cum hac ratione fundamentum causae, dominium illius, directo euertatur. Ceterum ne id quidem necessarium esse existimo, ut reus doceat, rem esse suam, cum sufficiat ostendere alium eius esse dominum, quam actorem. Neque est quod mihi obiicias, hanc esse de iure tertii exceptionem, qua aduersus actorem reus uti nequeat. Nam haec quidem vera sunt, si actor ius suum probauerit, sin de dominio suo iusiurandum a me exigat, aequum est illius gratiam mihi fieri, si Titium aut Maevium dominum esse euicerim.

§. XXIII.

Restat, ut videamus, quid efficiat haec iurisiurandi delatio, si aut iuret reus, aut iusiurandum re-
Possessor condemnatur, si iurare nequeat,
 cuset. Si igitur quod semel suscepit iuramentum, postea praestare aut nolit, aut nequeat, sine dubio possessor condemnabitur. Idem est, si referente
aut si eo referente petitor iuret,
 eo, petitor iurauerit rem esse suam. Quod tamen ita accipi debet, ut aliorum ius saluum relinquatur. Aduersus hos enim nulla petitori ex hoc iureiurando datur actio, immo his semper integrum est, ius suum persequi aduersus quemuis possessorem, *saluo aliorum iure.* etiam aduersus ipsum, qui causam obtinuit, actorem. Consequens est, ut cui res propter hoc ius-

iurandum restituta est, reum contra quemcunque alium, qui eandem ab eo petat, defendat. *Quam in rem olim iure Saxonum cautio, quae guaranda dicitur, interponi solebat, §. N. lib. II. art. 15. Qua sublata licet per Ordin. Rec. Tit. 12. superest tamen ipsa obligatio reo contra alios securitatem praestandi. Quamvis mea sententia ipso iure satis tutus sit, nec ab alio conueniri possit, qui rem sine dolo, sine culpa possidere desit, et post praestitum iusiurandum auctore iudice petitori restituit.*

§. XXIV.

*Si iuret reus
absoluitur,*

*et datur ei
exceptio con-
tra petito-
rem.*

Contra ea si reus iurauerit, *rem petitoris non esse*, absoluitur atque aduersus eum, si denuo et ex eadem causa rem vindicet, exceptione iurisiurandi, aut si maus, rei iudicatae utitur, quamuis ille possit iudici de dominio suo plenam fidem facere, cum imputare sibi debeat, quod semel totam causam sacramento commiserit. Sed haec duntaxat aduersus eum datur, qui iusiurandum detulit, eosque, qui in eius locum successerunt, *a. l. 9. §. 7. ff. de iur. iur.* Aduersus alios iurisiurandi praerogatiua nihil ei prodest, siue *rem suam esse* iurauerit, siue *non esse petitoris l. 7. §. 7. ff. de Public. in rem act.*

§. XXV.

*An etiam
actio?*

Imo et contra ipsum actorem tantum exceptio possessori datur, qui iurauit *rem illius non esse*, actio

PER IVRAMENTI DELATIONEM. 29

actio non datur, ne quidem si is possideat, qui ei iusiurandum detulit: Non enim *rem suam* esse iuravit, sed *illius non esse* d. l. 7. §. 7. ff. de Public. in rem act. l. 11. pr. ff. de iureiur. Si consentiente actore *rem suam* iurauerit, amissa quoque possessione actio ei competit, sed duntaxat aduersus actorem, si hic forte nactus sit possessionem d. l. 11. §. 1. ff. eod. Sed hanc conditionem non facile ei actor deferret, vid. supra §. 17. Sane aduersus tertium quemcunque actori ius suum saluum esse per se intelligitur, imo forte aduersus ipsum etiam reum, si ^{utrum actor audiendus, si ex alia causa rem vindicet.} ex causa agat alia, quae in iudicium antea non erat deducta, ut puta si primum vsucapione se dominium rei acquisiuisse dixerit, postea ex legato rem petat. Nam si generatim de dominio iusiurandum exegerit, eo praestito nihil proderit ei postea certam causam allegare, nisi noua sit, et postquam reus iurauerat, demum subnata. Hanc enim si afferat, vix est, ut exceptione rei iudicatae repelli possit.

§. XXVI.

Sed fatis est de probatione dominii, quae per iusiurandum fit, a nobis disputatum. Quae de iuramento, quod ob defectum probationis iudex defert, addi poterant, non sunt huius loci. Res ipsa ^{De iuramenti suppletorii aut purgatorii vsu in probatione dominii.} docet, si minus plene actor dominium probauerit, supplendae probationis causa actori, aut si magis fide dignus sit, reo etiam iusiurandum deferri posse.

D 3

se,

30 DE PROBATIONE DOMINII &c.

se, illud suppletorium, hoc purgatorium interpre-
tes appellare solent. An vero ad delationem hanc
iudici peruenire liceat, si de veritate actor iurare
nequeat, plus dubitationis habet, et videtur ipsa
Ordin. Proc. Sax. tit. 18. §. 5. hanc iurisiurandi de
credulitate exactionem improbare, nescio tamen,
an omnino reiiciat, *vid. Tit. 30. verb. welche auch*
der Sache am besten Wissenschaft tragen &c. Fo-
ri vsu certe admittitur, quem confirmauit *Ord. Rec.*
ita tamen, vt, si alter de vero iurare possit, alteri non
facile de persuasione sua iurandi facultas dari
debeat *tit. 30. §. 1.*

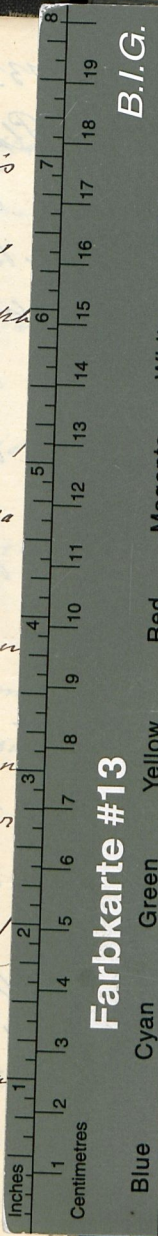
Leipzig, Diss., 1733
(1)

W18

ULB Halle
004 757 866 3

B.I.G.

Farbkarte #13

Pri. 7. Junii 19.

1733, 1.

DE
**OBATIONE
DOMINII**

PER
AMENTI DELATIONEM
PRAESIDE
H. HENR. GRIBNERO
ICTO

X. APRIL. ANN. MDCCXXXIII.
DISPUTABIT
A. ETR.
TOPH. FRIDER. BERGER
FRIBVRG. THVR.

LIPSAE
X OFFICINA LANGENHEMIANA.

